

*Керлер Катерина Аркадіївна
Діхтяренко Світлана Юріївна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
м. Умань*

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Нині на вищу освіту в Україні покладається ряд важливих завдань, це далеко не лише засвоєння теоретичних знань та набуття практичних вмінь, а й формування у студентів відповідних особистісних якостей. Це обумовлюється тими правилами, нормами, які транслюють студентам в освітньому середовищі, правами та обов'язками, що на них покладаються. Для студентів-психологів у процесі фахового навчання важливо набути таких властивостей як прагнення до саморозвитку, здатність швидко приймати рішення у незвичайній ситуації, вміння ефективно здійснювати свою професійну діяльність. Враховуючи важливість даної проблеми, варто знати як саме ці якості формуються в студентів-психологів у процесі фахової підготовки.

Над дослідженням цього питання працювали О. М. Затворнюк, Т. О. Ковалькова, С. Б. Кузікова, Н. М. Сердюк, Якимчук Б. А., Якимчук І. П. та ін.

У процесі формування певних особистісних якостей зазвичай задіяні такі компоненти структури особистості: когнітивно-пізнавальний, мотиваційно-ціннісний, особистісно-рефлексивний, процесуально-діяльнісний [1, с. 6].

Н. М. Сердюк зазначає, що для психолога в його професійній діяльності вирішальну роль відіграють його особистісні характеристики, факт «пропрацьованості» його власних емоційних проблем та переживань, вміння критично оцінювати власну поведінку та продукти своєї діяльності, те насільки від усвідомлює та вміє транслювати власні цінності, погляди, принципи [4, с. 27].

Т. О. Ковалькова виділяє такі форми роботи, за яких формуються особистісні якості студента-психолога: індивідуальна робота, фронтально-колективна, парна та групова. При цьому можуть використовуватись імітаційні та неімітаційні методи. До імітаційних належать розгляд певних ситуацій або case-study, змагальні ігри, широкоформатні ситуації, ситуації, що виступають ілюстрацією, проблемні ситуації, ситуації, що передбачають інцидент, мікроситуації. Неімітаційними методами можуть виступати різні види лекцій (лекція-диспут, лекція-бесіда, лекція-консультація та ін.), метод мозкового штурму, співбесіда, метод емпатії та метод евристичних запитань [2, с. 10].

Необхідною умовою для всебічного професійного розвитку студента-психолога є розуміння ним значимості набуття та закріплення певних якостей, вміння знаходити шляхи для реалізації цієї мети. Для утворення гуманістичної спрямованості студента-психолога навчання повинно бути особистісно-професійним. Процес якісного та вільного оволодіння процесом здійснення своєї професійної діяльності знаходить своє вираження у таких показниках:

- змістовні, які полягають у наявності відповідних знань та установок;
- емоційні, що включають в себе здатність аналізувати, оцінювати, прогнозувати ситуацію з боку своєї професії;
- діяльнісні, які передбачають віддзеркалення функціонального елемента професійної культури, що постійно знаходиться в розвитку [5, с. 81].

С. Б. Кузікова притримується думки, що внутрішні ресурси для професійного розвитку вже закладені всередині нас, нашим завданням у такому разі є знайти спосіб їх актуалізувати та поєднати логічними функціональними послідовностями [3, с. 39].

Отже, ми переконались у значимості не лише теоретичної підготовки під час фахової підготовки студентів-психологів, а й залучення до цього процесу формування у них певних особистісних якостей, які є необхідними для ефективного здійснення їхньої професійної діяльності. Ми згодні з судженням, що певне підґрунтя цих якостей вже закладено всередині нас і фахова

підготовка майбутніх психологів має бути так організована, вони розкрились в найбільш повній мірі. Дуже важливим є також застосування всіх з перелічених вище форм організації процесу навчання, адже кожен з них направлений на формування певної особистісної властивості та професійного розвитку студентів-психологів. Це є дуже важливим як для продуктивності робочого процесу, так і їхнього гармонійного розвитку.

Література

1. Затворнюк О. М. Формування у майбутніх психологів готовності до професійного самовдосконалення: автореф. дис. канд. пед. н.: 13.00.04. Київ, 2016. 20 с.

2. Ковалькова Т. О. Формування готовності майбутніх психологів до професійної діяльності в авіаційній галузі у процесі фахової підготовки: автореф. дис. канд. пед. н.: 13.00.04. Київ, 2016. 20 с.

3. Кузікова С. Б. Організація фахової підготовки студентів-психологів як технологія формування суб'єкта саморозвитку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. Вип. 1(38). С. 36–40.

4. Сердюк Н. М. Педагогічні умови формування конкурентноздатності майбутніх психологів у процесі фахової підготовки: дис. канд. пед. н.: 13.00.04. Одеса, 2017. 289 с.

5. Якимчук Б. А., Якимчук І. П. Особистісно-професійне становлення майбутніх практичних психологів у період фахової підготовки. *Психологічний журнал Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2018. Вип. 1. С. 78–89.